

Nederlandse bijdrage EU-begroting eenmalig lager

10

Fred Arkesteijn

Publicatiedatum CBS-website: 24 september 2010

Verklaring van tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
**	= nader voorlopig cijfer
x	= geheim
—	= nihil
—	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2008–2009	= 2008 tot en met 2009
2008/2009	= het gemiddelde over de jaren 2008 tot en met 2009
2008/'09	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2008 en eindigend in 2009
2006/'07–2008/'09	= oogstjaar, boekjaar enz., 2006/'07 tot en met 2008/'09

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Prepress

Centraal Bureau voor de Statistiek - Grafimedia

Omslag

TelDesign, Rotterdam

Inlichtingen

Tel. (088) 570 70 70
Fax (070) 337 59 94
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl
Fax (045) 570 62 68

Internet

www.cbs.nl

Nederlandse bijdrage EU-begroting eenmalig lager

In 2009 is de Nederlandse bijdrage aan de Europese Unie gehalveerd ten opzichte van het voorafgaande jaar. Dit is vooral het gevolg van kortingen die over 2007 en 2008 met terugwerkende kracht zijn ontvangen en leiden tot een lagere afdracht over het bruto nationaal inkomen (bni). Toch blijft Nederland ook in 2009 netto betaler van de EU.

Aan ontwikkelingshulp heeft Nederland in het afgelopen jaar 0,8 procent van het bni uitgegeven. Hiermee voldoet Nederland ruimschoots aan de internationale doelstelling van 0,7 procent. Daarentegen wordt het NAVO-streven om minimaal 2 procent van het bni uit te geven aan defensie in ons land nog niet gehaald. Nederland heeft in 2009 bijna 1,6 procent van het bni aan landsverdediging besteed. De uitgaven voor vredesmissies bleven hoog door de ISAF-operatie in Uruzgan. In 2009 kostte het buitenlandse beleid in totaal 16 miljard euro.

Uitgaven buitenlands beleid 16 miljard euro

Het buitenlands beleid van Nederland bestaat uit de beleidsterreinen buitenlandse betrekkingen, hulp aan het buitenland en defensie¹⁾. Buitenlandse betrekkingen omvat de behartiging van de nationale belangen in het buitenland. Hiertoe behoren het algemeen buitenlands beleid, de staatsbezoeken, de diplomatieke en consulaire missies (ambassades), de culturele diensten in het buitenland en de bijdragen in de kosten van internationale organisaties van algemene aard.

Bij hulp aan het buitenland gaat het om de humanitaire, sociale, economische en technische hulp aan ontwikkelings- en transitielanden²⁾. De hulp moet leiden tot een meer evenwichtige verdeling van de welvaart en daarmee tot een verbetering van de algemene vredes- en veiligheidssituatie.

De landsverdediging is van oudsher gericht op de bescherming van het Nederlands grondgebied tegen bedreigingen uit het buitenland. In de afgelopen twee decennia wordt van de Nederlandse strijdkrachten ook een grotere inzet verwacht voor de handhaving of het herstel van de vrede elders en voor humanitaire hulpoperaties.

Naast deze drie beleidsterreinen zijn in dit artikel ook de rijksbijdragen aan het buitenland voor internationale samenwerking op specifieke gebieden, zoals onderwijs, economische aangelegenheden en milieubescherming begrepen onder de uitgaven voor buitenlands beleid.

In 2009 bedragen de rijksuitgaven voor het buitenlands beleid 16 miljard euro. Zij vormen jaarlijks zo'n 3 procent van het bni. In 2009 is defensie met 8,7 miljard euro de grootste uitgavenpost van het buitenlands beleid, gevolgd door hulp aan het buitenland (4,8 miljard euro).

¹⁾ Deze beleidsterreinen zijn gedefinieerd conform de internationaal voorgeschreven Classification of Functions of Government (COFOG 1998).

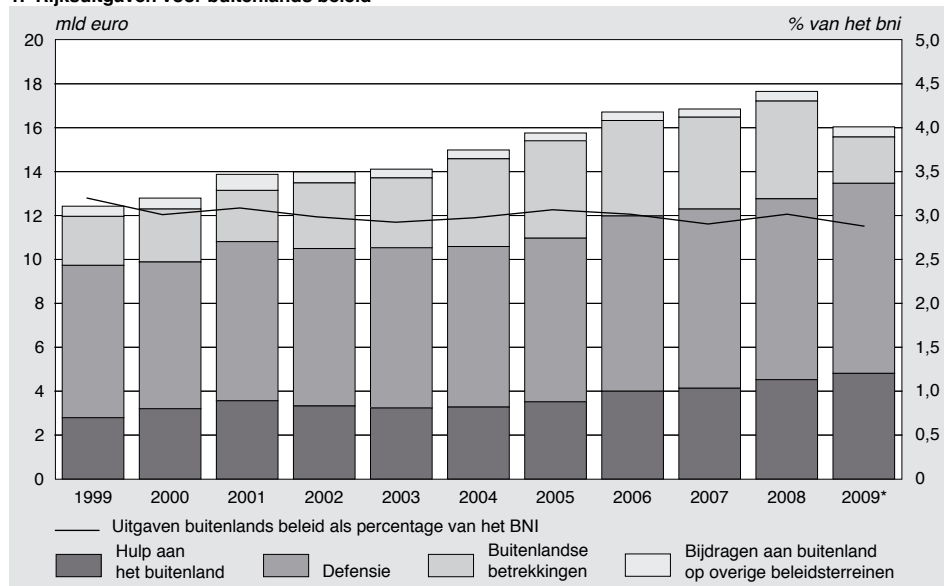
²⁾ Ontwikkelingslanden kenmerken zich door een hoog percentage analfabeten, een hoog sterftecijfer, ondervoeding, kinderarbeid, ontbrekende vrouwenemancipatie, veel kinderen per gezin, slechte hygiëne, laag energieverbruik, een hoge staatsschuld, een slechte infrastructuur en een lage scholingsgraad. De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) houdt een lijst van ontwikkelingslanden bij. Transitielanden zijn landen die oorspronkelijk nog de kenmerken van een ontwikkelingsland hebben, maar met buitenlandse hulp langzamerhand zijn geïndustrialiseerd en inmiddels een stabiele politieke situatie kennen.

Tabel 1
Uitgaven buitenlands beleid

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*
<i>mln euro</i>								
Buitenlandse betrekkingen	2 987	3 180	3 995	4 437	4 348	4 183	4 450	2 109
Hulp aan het buitenland	3 325	3 234	3 275	3 516	3 998	4 134	4 525	4 811
Defensie	7 173	7 299	7 314	7 452	7 983	8 162	8 238	8 657
Bijdragen aan buitenland op overige beleidsterreinen	501	400	403	355	387	374	441	462
Totaal	13 986	14 113	14 987	15 760	16 716	16 853	17 654	16 039

Bron: CBS.

1. Rijksuitgaven voor buitenlands beleid

Nederlandse bijdrage EU-begroting gehalveerd

In 2009 draagt Nederland bijna 3,8 miljard euro bij aan de Europese Unie, een halvering ten opzichte van de bijdrage in het voorafgaande jaar. Belangrijkste oorzaken zijn de reducties van de bni- en de btw-afracht met respectievelijk 2,5 en 0,7 miljard euro. Dit is het gevolg van het besluit van de Europese Raad in december 2005 om de netto betalingspositie van Nederland, Zweden, Duitsland en Oostenrijk te verbeteren³⁾. Deze vier landen behoorden al geruime tijd tot de grootste netto betalers van de EU. Het besluit van de Europese Raad betekent voor Nederland een jaarlijkse korting van gemiddeld 1 miljard euro voor de periode 2007–2013, waarvan ongeveer 0,6 miljard euro op de bni-afracht en 0,4 miljard euro op de btw-afracht. Dit besluit moest echter eerst door alle lidstaten worden geratificeerd. De ratificatie is begin 2009 afgesloten waarna de terugbetaling aan de betrokken lidstaten kon plaatsvinden. In 2009 heeft Nederland met terugwerkende kracht 2,1 miljard euro van de EU ontvangen voor de bni- en btw-kortingen over 2007 en 2008. Hoewel zo'n 0,9 miljard euro betrekking heeft op de restitutie van btw-afrachten voor 2007 en 2008, is het volledige bedrag verrekend met de bni-afracht van 2009. Het overige gedeelte van de afname van de bni-afracht in 2009 (–0,4 miljard euro) is het resultaat van twee ontwikkelingen. De bni-korting over 2009 zorgt voor een daling van

³⁾ De netto betalingspositie van een lidstaat is gedefinieerd als de bijdragen aan de EU (inclusief landbouwheffingen en invoerrechten) verminderd met de ontvangen EU-bijdragen en de ontvangen perceptiekostenvergoeding voor de inning van landbouwheffingen en invoerrechten.

0,6 miljard euro. Hiertegenover staat een verhoging van de bni-afdracht met 0,2 miljard euro doordat het relatieve aandeel van Nederland in het bni van de EU in 2009 is toegenomen. In andere EU-landen is namelijk sprake van een sterkere daling van het bni dan in Nederland.

De daling van de btw-afdracht in 2009 is het resultaat van de korting over dat jaar (0,4 miljard euro). Het overige gedeelte van de teruggang is toe te schrijven aan de recessie. Indien de kortingen voor 2007 en 2008 niet worden verrekend met de bni-afdracht 2009, maar worden toegerekend aan de jaren en de afdrachten waarop zij betrekking hebben, ontstaat een ander beeld. Uit tabel 2 blijkt dat de bni-afdracht dan met 0,2 miljard euro toeneemt in 2009, terwijl de btw-afdracht met 0,2 miljard euro daalt.

Tabel 2
Nederlandse afdrachten aan de Europese Unie

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*
	<i>mln euro</i>							
Eigen belastingen van de Europese Unie ¹⁾								
w.v.								
Landbouwheffingen	275	356	447	418	348	465	518	393
Invoerrechten	1 394	1 366	1 506	1 693	1 886	2 225	2 369	1 953
Afdrachten drukkend op de Rijksbegroting								
w.v.								
btw-afdracht	1 160	1 115	713	734	923	975	903	229
bni-afdracht	2 349	2 521	3 211	3 687	3 620	3 454	3 732	1 189
Totaal	5 178	5 358	5 877	6 532	6 777	7 119	7 522	3 764
btw-afdracht gecorrigeerd ²⁾	1 160	1 115	713	734	923	543	451	229
bni-afdracht gecorrigeerd ²⁾	2 349	2 521	3 211	3 687	3 620	2 852	3 110	3 297

Bron: CBS.

¹⁾ Exclusief de perceptiekostenvergoeding die Nederland ontvangt voor de inning van Europese belastingen.

²⁾ Onder "btw- en bni-afdrachten gecorrigeerd" zijn de kortingen voor 2007 en 2008 niet verrekend met de bni-afdracht 2009, maar toegerekend aan de jaren en de afdrachten waarop zij betrekking hebben.

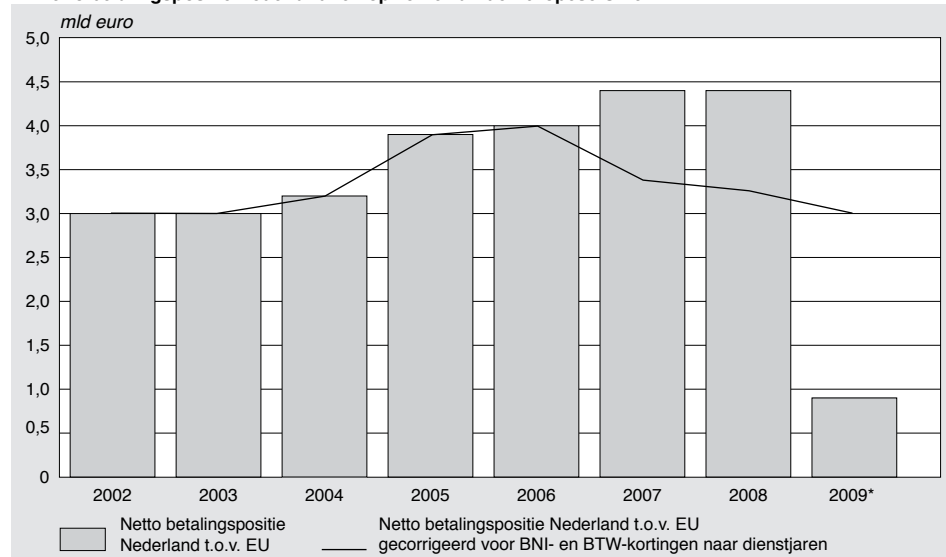
Nederland nog steeds netto betaler van de EU

Ondanks de forse reductie van de Nederlandse bijdrage aan de EU-begroting blijft Nederland ook in 2009 netto betaler van de EU. Naast de bni- en de btw-afdracht wordt de EU-begroting gevoed door landbouwheffingen en invoerrechten. De landbouwheffingen en invoerrechten zijn Europese belastingen die de Nederlandse overheid int, maar rechtstreeks afdraagt aan Europa. De opbrengst van beide belastingen is in het afgelopen jaar met ruim 0,5 miljard euro afgenomen door de recessie. Voor de inning van deze belastingen ontvangt Nederland een zogeheten perceptiekostenvergoeding (25 procent van de opbrengst van de landbouwheffingen en invoerrechten). Na saldering van de perceptiekostenvergoeding voor de inning van Europese belastingen (0,6 miljard euro) komt de Nederlandse bijdrage in 2009 uit op 3,2 miljard euro.

De ontvangsten uit de EU blijven hierbij ruimschoots achter. Volgens een voorlopige raming ontvangt Nederland in 2009 op kasbasis 2,3 miljard euro. Hiervan is ruim 40 procent bestemd voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid, met name voor de verlening van inkomenssteun. Bijna een derde is bedoeld voor het structuurbeleid dat zich richt op de versterking van de sociale en economische cohesie in de EU. Het gaat dan onder meer om middelen voor aanpassing van de beroepsbevolking aan veranderingen op de arbeidsmarkt, bevordering van de inschakeling van werklozen en kansarmen in het arbeidsproces en subsidies voor infrastructuurvoorzieningen.

Per saldo heeft Nederland het afgelopen jaar bijna 1 miljard euro bijgedragen aan de Europese begroting. Indien de kortingen over 2008 en 2007 aan de jaren worden toegerekend waarop zij betrekking hebben bedraagt de netto betaling van Nederland aan de EU in 2009 zo'n 3 miljard euro.

2. Netto betalingspositie Nederland ten opzichte van de Europese Unie

Bron: EU-trendrapporten van de Algemene Rekenkamer (gegevens t/m 2008) en CBS (gegevens 2009*).

Uitgaven buitenlandse betrekkingen gehalveerd

De grootste uitgaven op het beleidsterrein buitenlandse betrekkingen zijn gemoeid met het EU-lidmaatschap. Op kleinere schaal worden bijdragen betaald aan de Verenigde Naties en daarmee samenhangende organisaties. Van de vier middelen die de lidstaten bijdragen aan de EU-begroting wordt alleen de bni-afdracht gerekend tot de rijksuitgaven voor buitenlandse betrekkingen. De btw-afdracht wordt beschouwd als een rechtstreekse betaling van de Nederlandse burgers aan de EU, de landbouwheffingen en de invoerrechten zijn Europese belastingen.

De rijksuitgaven voor buitenlandse betrekkingen zijn in het afgelopen jaar gehalveerd, voornamelijk het gevolg van de ontvangen kortingen op de EU-afdrachten voor 2007 en 2008. Wel nemen de kosten voor vertegenwoordiging in het buitenland in 2009 toe met 7 procent. Het gaat hierbij om extra uitgaven voor huisvesting in het buitenland en de invoering van nieuwe vormen van persoonsidentificatie op visa en paspoorten bij consulaire posten.

Tabel 3
Uitgaven en inkomsten van het Rijk voor buitenlandse betrekkingen

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*
<i>mld euro</i>								
Uitgaven								
Algemeen	204	-25	476	235	188	197	203	209
Vertegenwoordiging in het buitenland	465	468	477	463	455	521	504	537
Deelname aan internationale organisaties	2 318	2 737	3 042	3 739	3 706	3 466	3 743	1 363
Totaal uitgaven	2 987	3 180	3 995	4 437	4 348	4 183	4 450	2 109
Totaal inkomsten	672	481	523	555	623	680	730	631

Bron: CBS.

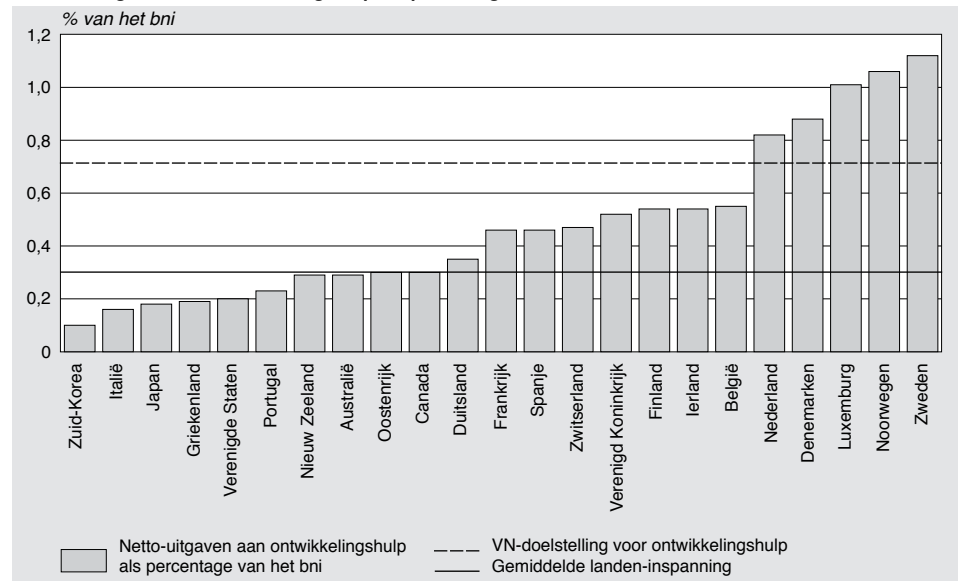
Ontwikkelingshulp voldoet aan VN-doelstelling

In 2009 bedraagt de totale omvang van de Nederlandse ontwikkelingshulp 4,6 miljard euro. Het gaat dan om de zogeheten netto uitgaven aan ontwikkelingshulp in termen van de voorschriften van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO). Dit komt neer op 279 euro per inwoner. Hiervan komt 4,3 miljard euro rechtstreeks ten laste van de rijksbegroting.

Verder neemt Nederland 6 procent van de EU-begroting voor ontwikkelingssamenwerking voor zijn rekening en levert een bijdrage aan de schuldkijschelding door de Club van Parijs aan Ivoorkust en Togo. In totaal een bedrag van 0,3 miljard euro dat ook meetelt voor de Nederlandse ontwikkelingshulp. Het totaalbedrag van 4,6 miljard euro komt overeen met 0,8 procent van het bni. Dit percentage ligt ruim boven de internationale doelstelling van 0,7 procent. In de meeste andere OESO-landen ligt het aandeel van de ontwikkelingshulp in het bni lager dan in Nederland. Alleen Zweden, Noorwegen, Luxemburg en Denemarken scoren in 2009 hoger.

Naast de ontwikkelingshulp heeft Nederland in het afgelopen jaar ook nog 0,5 miljard euro beschikbaar gesteld aan transitielanden. In totaal is in 2009 dus 4,8 miljard euro verstrekt voor hulp aan het buitenland. Dat is 0,3 miljard euro meer dan in het voorafgaand jaar, een toename van ruim 6 procent.

3. Netto-uitgaven aan ontwikkelingshulp als percentage van het Bruto Nationaal Inkomen in 2009*

Tabel 4
Uitgaven en inkomsten van het Rijk voor hulp aan het buitenland

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009* ¹⁾
<i>mln euro</i>								
Uitgaven								
Algemeen	458	402	446	663	782	774	909	811
Bilaterale hulpverlening	1 645	1 504	1 424	1 463	1 679	1 904	2 067	2 442
Hulp via internationale organisaties	1 222	1 328	1 405	1 391	1 537	1 456	1 549	1 558
Totaal uitgaven	3 325	3 234	3 275	3 516	3 998	4 134	4 525	4 811
Totaal inkomsten	15	16	11	14	12	15	13	13

Bron: CBS.

¹⁾ Van de totale uitgaven op de rijksbegroting voor hulp aan het buitenland is in 2009 4,3 miljard euro verstrekt aan ontwikkelingshulp.

Sterke stijging bilaterale hulpverlening

De hulp van de Nederlandse overheid gaat zowel rechtstreeks naar ontwikkelings- en transitielanden toe (bilaterale hulp) als indirect via internationale organisaties of door medefinanciering van programma's van Nederlandse particuliere organisaties. De hulp wordt verstrekt in de vorm van leningen, schenkingen in geld en schenkingen in natura (vrijwilligersprogramma's, studiebeurzen).

De hulp is gericht op een groot aantal landen en heeft betrekking op een groot aantal programma's. Zo zijn er landen waarmee een structurele samenwerkingsrelatie bestaat

ter ondersteuning van nationale armoedestrategieën. In andere landen is de hulp gericht op ondersteuning van de thema's goed bestuur, onderwijs, milieu, gezondheid en water. Verder zijn er hulpprogramma's gericht op conflictbeheersing in het Grote Merengebied (Burundi, Rwanda, Oeganda) en de Hoorn van Afrika (Eritrea, Ethiopië).

In 2009 zijn de uitgaven voor bilaterale hulpverlening met bijna een vijfde gestegen. Het ging hierbij vooral om extra middelen voor de sanering van schulden en betalingsachterstanden van de Nederlandse Antillen en de eilanden Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Dit ter voorbereiding op de staatkundige hervormingen op de Nederlandse Antillen per 10 oktober 2010. De hulp aan het buitenland via internationale organisaties verloopt voor het grootste deel via de VN, internationale financiële organisaties en de EU.

Onder de algemene hulpverlening vallen vooral de bijdragen aan Nederlandse particuliere organisaties voor de medefinanciering van ontwikkelingsprojecten. Belangrijke organisaties hierbij zijn: SNV Nederlandse Ontwikkelingsorganisatie, Oxfam Novib, ICCO en vakbonden.

Tabel 5
Bijdragen aan internationale organisaties voor hulp aan het buitenland

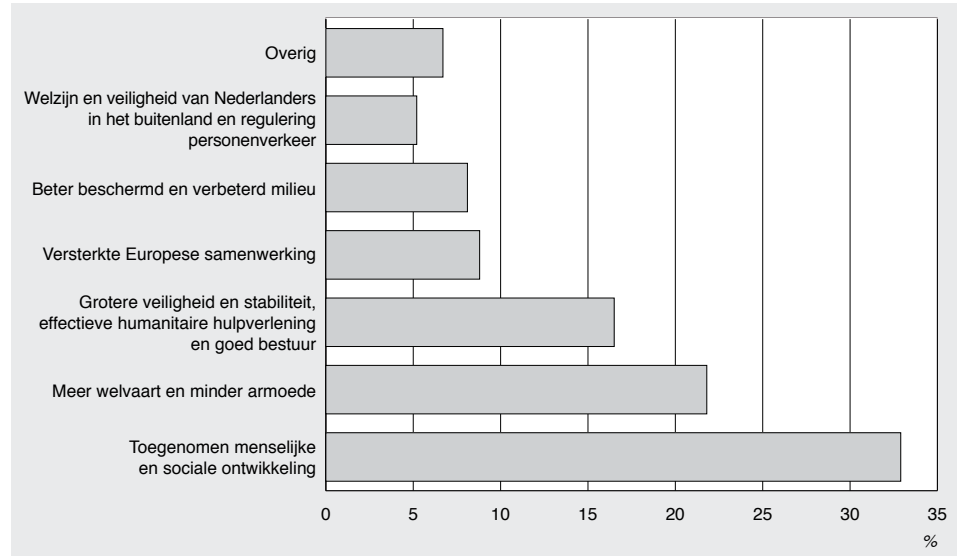
	2008	2009*
<i>mln euro</i>		
Bijdragen Verenigde Naties		
Ontwikkelingsprogramma (UNDP)	94	99
Hoge commissariaat voor vluchtelingen (UNHCR)	42	42
Hulpverlening Palestijnse vluchtelingen (UNRWA)	15	15
Kinderfonds (UNICEF)	35	35
Milieufonds (UNEP)	9	9
Bevolkingsfonds (UNFPA)	84	95
HIV/AIDS-programma (UNAIDS)	93	77
Ontwikkelingsfonds voor vrouwen (UNIFEM)	6	6
Internationale arbeidsorganisatie (ILO)	5	17
Internationaal fonds voor landbouwontwikkeling (IFAD)	17	17
Internationaal monetair fonds (IMF)	5	0
Internationale ontwikkelingsassociatie (IDA)	113	93
Voedsel- en landbouworganisatie (FAO)	6	0
Wereldgezondheidsorganisatie (WHO)	16	15
Partnership-programma's Wereldbank (WB)	16	17
Wereldfonds ter bestrijding aids, tuberculose, malaria	80	60
Wereldvoedselprogramma	40	40
Humanitaire (nood)hulpverlening	190	138
Gezondheidszorg	18	21
Internationaal milieubeleid	46	52
Water en stedelijke ontwikkeling	4	4
Europees Ontwikkelingsfonds (EOF)	167	180
Afrikaans Ontwikkelingsfonds (IDA)	0	113
Mensenrechten	6	7
Vredesopbouw	2	2
Programma goed bestuur	46	51
Bevordering ondernemersklimaat	138	137
Participatie civil society	8	6
Uitzending deskundigen via internationale organisaties	9	21
Draagvlak Nederlands buitenlands beleid	6	6
Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE)	8	7
Totaal	1 324	1 382

Bron: CBS.

Defensie-uitgaven voldoen niet aan NAVO-streven

In 2009 heeft Nederland 8,7 miljard euro uitgetrokken voor defensie (zie tabel 6). Dat is 5,1 procent meer dan in het voorgaand jaar. Doordat het bni met bijna 5 procent is gedaald, neemt het defensiebelang hierin toe van 1,41 procent in 2008 naar 1,56 procent in 2009. In de periode 1996–2007 was dit aandeel geleidelijk teruggelopen van 1,92 procent naar 1,40 procent. Ondanks het toegenomen belang in de afgelopen twee jaar wordt het streven van de NAVO om minimaal 2 procent van het bni uit te geven aan defensie in ons land nog niet gehaald. Overigens voldoet slechts een beperkt aantal NAVO-lidstaten aan dit streven. Per hoofd van de bevolking gaf Nederland in 2008 en 2009 achtereenvolgens 502 en 525 euro uit aan defensie. Hiermee behoort Nederland tot de vier EU-landen met de hoogste defensie-uitgaven per inwoner.

4. Inbreng van Nederland in ontwikkelingssamenwerking naar beleidsthema, 2009

Bron: Ministerie van Buitenlandse Zaken.

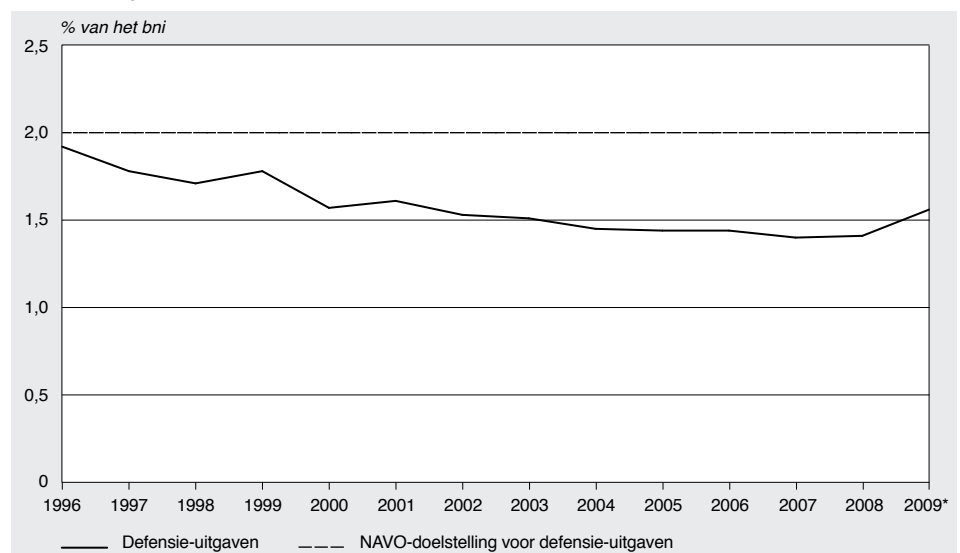
De stijging van de defensie-uitgaven treedt vooral op bij de zeemacht. In 2009 zijn extra investeringen gedaan voor de aanschaf van patrouilleschepen en munitie (0,2 miljard euro). Voor het onderhoud van het materieel van de zeemacht is 0,1 miljard euro meer uitgetrokken.

Tabel 6
Uitgaven en inkomsten van het Rijk voor defensie

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009*
<i>mln euro</i>								
Uitgaven								
Algemeen	1 184	1 224	1 278	1 496	1 676	2 145	2 408	2 684
Landmacht	2 136	2 081	2 158	2 221	2 211	2 076	2 184	2 176
Luchtmacht	1 329	1 456	1 339	1 186	1 455	1 194	1 230	1 083
Zeemacht	1 424	1 349	1 272	1 284	1 294	1 342	922	1 220
Militaire pensioenen	891	952	1 007	1 033	1 034	1 012	1 083	1 057
Militaire hulp aan het buitenland	208	238	260	231	313	393	411	437
Totaal uitgaven	7 173	7 299	7 314	7 452	7 983	8 162	8 238	8 657
Totaal inkomsten	213	223	289	938	740	444	397	381

Bron: CBS.

5. Defensie-uitgaven

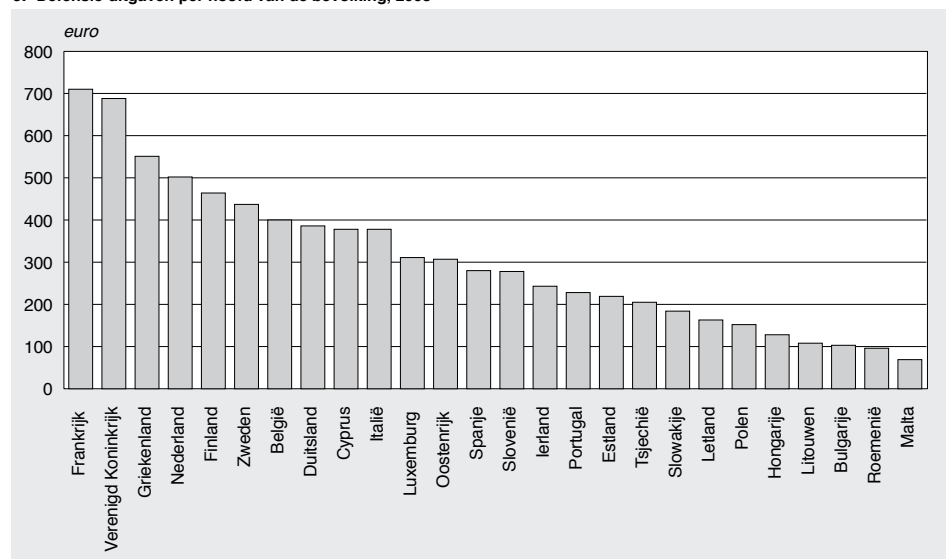

Bron: CBS.

De algemene defensie-uitgaven namen met 0,3 miljard euro toe. Dit zijn uitgaven die betrekking hebben op de gehele krijgsmacht en niet zijn toegerekend aan de afzonderlijke onderdelen land-, lucht- of zeemacht. Hiertoe behoren ondermeer de kosten van de centrale staf, de Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst en de Dienst Vastgoed Defensie. Het leeuwendeel van de stijging in 2009 is het gevolg van toegenomen loon- en onderhoudskosten.

De uitgaven van de luchtmacht zijn vooral afgenomen door vertraging in de software-ontwikkeling voor transporthelikopters (–0,1 miljard euro). Het niveau van de defensie-inkomsten is in 2009 sterk bepaald door de verkoop van fregatten aan België, Chili en Portugal (tezamen 0,2 miljard euro).

6. Defensie-uitgaven per hoofd van de bevolking, 2008

Bron: European Defence Agency.

Missie Afghanistan kost 1,6 miljard euro

In 2009 heeft Nederland 437 miljoen euro uitgegeven voor militaire hulp aan het buitenland, bijna een verdubbeling ten opzichte van 2005. Driekwart van deze uitgaven ging naar de Nederlandse inzet in Afghanistan. De operatie in Afghanistan heeft tot eind 2009 1 miljard euro gekost en is daarmee voor Nederland de duurste missie ooit. Het geld voor deze inzet is vooral besteed aan vergoedingen en toelagen aan militairen, transport, voeding, materieel en uitgaven voor F-16 gevechtsvliegtuigen.

Van 1 augustus 2006 tot 1 augustus 2010 heeft Nederland leiding gegeven aan de opbouwmissie in de Afghaanse provincie Uruzgan. Deelname aan deze missie was oorspronkelijk gepland voor twee jaar.

De kosten van vier jaar militaire inzet in Afghanistan bedragen 1,4 miljard euro. Dat komt uit de Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS), een budget van het ministerie van Buitenlandse Zaken waaraan meerdere ministeries bijdragen. Naast de HGIS-uitgaven is in 2008 0,1 miljard euro aan het budget van het ministerie van Defensie toegevoegd voor de vroegtijdige vervanging van materiaal dat is ingezet bij de ISAF-operatie. Vanwege de verlenging van de oorspronkelijke missie met twee jaar zijn de middelen van Defensie in 2009 nog eens verhoogd met 0,1 miljard euro.

In het kader van de crisisbeheersing vinden ook kleinere missies plaats. Nederland droeg bijvoorbeeld in het afgelopen jaar bij aan de antipiraterij-operaties voor de kust van Somalië door de inzet van fregatten. Ook zijn Nederlandse militairen in 2009 actief geweest in Bosnië, Kosovo, Tsjad, Burundi en Irak. Naast deelname aan operationele activiteiten is de betrokkenheid aan buitenlandse militaire bijstand voor een deel in de vorm van verplichte contributies aan de VN, NAVO en EU. In 2009 bedroegen deze contributies 111 miljoen euro.

Tabel 7
Aantal voltijdbanen van de krijgsmachtonderdelen

	2002	2005	2006	2007	2008	2009
	<i>x 1 000 vte</i>					
Burgerpersoneel	18,1	14,4	14,2	14,2	14,2	14,6
Militair personeel	53,9	48,6	48,9	47,2	46,7	48,0
Totaal	72,0	63,1	63,1	61,4	60,9	62,6

Bron: ministerie van Defensie.

Meer belangstelling voor militaire loopbaan

In 2009 is het aantal banen bij het ministerie van Defensie voor het eerst sinds jaren weer toegenomen. Eind 2009 telde het ministerie 62,6 duizend banen⁴⁾. Dit is 1,7 duizend banen meer dan eind 2008 en een groei van bijna 3 procent. De toename doet zich in gelijke mate voor bij het burger- en militair personeel. De sterke toeloop op vacatures bij Defensie is vooral het gevolg van de recessie en een succesvolle werving. Naast uitbreiding van het aantal wervers en loopbaanbegeleiders worden bindingspremies en functioneringstoelagen ingezet om militairen in schaarse categorieën te behouden.

⁴⁾ De gegevens van de voltijdbanen zijn gebaseerd op de feitelijke bezetting van het ministerie van Defensie per ultimo van het jaar. Niet inbegrepen is het personeel dat werkzaam is bij de agent-schappen van dit ministerie (Dienst Telematica Organisatie, Dienst Vastgoed Defensie en Paresto) en de Explosieven Opruimingsdienst.